N° 4.

NOORD-BRABANDER.

Donderdag, 9 April 1829.

Dicere verum
Quid vetat? Horatius.

Dit blad wordt driemaal 's weeks uitgegeven op dingsdag, donderdag en zaturdag, tegen den prijs van *f* 3-00 in de drie maanden, en franko in alle plaatsen van het koningrijk *f* 3-50. De inteekening geschiedt te *'s Hertogenbosch* bij de drukkers en uitgevers, de gebroeders LANGEN-HUYSEN, almede bij alle voorname boekhandelaren en postbesturen door het geheele koningrijk. Men kan voor niet minder, dan drie maanden inteekenen, bij vooruitbetaling, hetwelk, gelijk ook alle brieven, *franko* moet geschieden.

Bekendmakingen worden tegen 15 cents den regel geplaatst.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, 8 *april.*

EX-CARDINALIS CASTIGLIONI JAM PIUS VIII.

De tijding van het verheffen des kardinaals *Castiglioni* tot den pauselijken troon, is den 6 dezer te Parijs door de telegraaf overgebragt. De verkiezing heeft den 31 maart plaats gehad.

De kardinaal *Franciscus Xaverius Castiglioni* heeft den ouderdom van 68 jaren bereikt en is sedert 1816 lid van het heilig kollegie. Hij is geboren te Cingoli den 20 november 1761 en heeft den naam van *Pius VIII* aangenomen. Vroeger was hij bisschop van Cesène en daarna werd hij kardinaal en bisschop van Frascati.

Hij was het, die aan het hoofd der kardinalen-bisschoppen in het conclave gelast is geweest den heer *Chateaubriand* te beantwoorden, welke merkwaardige redevoering wij in ons volgend nommer zullen mededeelen, waaruit men zien zal, met hoe veel deftigheid en verstand de geestelijke en gezonde staatkundige stellingen daarin zijn afgeschetst. — Deze tijding is door een' buitengewonen renbode te Brussel aangekomen.

Wij zijn, zegt de *Gazette de France*, onderrigt, dat de gezant van Frankrijk getracht heeft den kardinaal *Zurla*, welke geene enkele stem zoude gehad hebben, te doen benoemen.

— De aanspraak, die zijne excellentie de graaf *de Celles*, als ambassadeur van Zijne Majesteit bij den Heiligen Stoel, ter gelegenheid van het overhandigen zijner geloofsbrieven en dien van rouwbeklag aan het conclave gedaan heeft, is beantwoord geworden door zijne eminentie den kardinaal *Bartazzoli*, die, na eenige dankbetuigingen voor het deel, dat Zijne Majesteit in het groot verlies toonde te nemen, zich aldus uitliet:

« Paus *Leo XII* is tot zijnen laatsten ademtogt door Gods Geest geleid geweest, waarin alleen de ware vrijheid gevonden wordt. Altijd was zijn standvastig voornemen, om de heilige leerstellingen der katholijke Kerk in al hare zuiverheid te handhaven en de tucht der Kerk ongeschonden te bewaren, terwijl hij zich steeds op de zachtste en bevredigendste wijze jegens elkeen en vooral jegens de vorsten en hunne ministers gedroeg, en door daden toonde, dat zijn stelsel van bevrediging hem nooit van de pligten van zijn apostolisch ambt deed afwijken. Daarvan strekt tot bewijs de overeenkomst, die tusschen Z. H. en Z. M. gesloten is. Wij vinden in de laatste berigten van den prelaat (den heer *Capaccini*), die door *Leo XII* naar Brussel gezonden was, om de zoo gelukkig begonnen onderneming ten einde te brengen, eene bron van troost; die berigten melden de lofwaardige en voor Z. M. roemrijke toestemming in de wenschen van den overledenen Paus. Het heilig kollegie hoopt, dat, ten gevolge van eene zoo goed begonnen zaak, Z. M. overal het vreugdegejuich zijner katholijke onderdanen zal hooren en rust en eendragt in zijne staten zullen heerschen. »

— In de zitting der tweede kamer van de staten-generaal van zaturdag den 4 april, zijn twee koninklijke boodschappen voorgelezen, vergezeld van twee ontwerpen van wet, die gedrukt en aan de leden zullen uitgereikt worden. Het eerste ontwerp bevat eenige wijzingen in sommige artikelen van den 6^{en} titel eersten boeks van het burgerlijk wetboek, welke alleen bestaan in verbeteringen in den hollandschen tekst; het tweede houdt in, den 7^{en} titel van het derde boek van het wetboek van burgerlijke regtspleging, behelzende bepalingen van het *kennelijk onvermogen* eens schuldenaars.

Beide deze ontwerpen zullen naar de afdeelingen der maand october, welke zich reeds onledig houden met het onderzoek der ontworpen wetten, die een gedeelte der wetboeken moeten uitmaken, gezonden worden.

De voorzitter geeft mede kennis, dat de heeren *van Sassen van IJsselt* en *Verheyen van Boxmeer*, wegens ongesteldheid, op dit oogenblik de beraadslagingen dezer vergadering niet kunnen bijwonen, hetwelk voor notificatie wordt aangenomen.

De voorzitter verwittigt de vergadering, dat bij hem een aantal verzoekschriften van zout-rafinadeurs uit Mons, Enghien, Lokeren en Tirlemont, welke zich verzetten tegen de voorgestelde vermeerdering der belasting op het zout, zijn ingekomen.

De heer *Willems* van Isselgem biedt aanmerkingen op de personele belasting aan, anderen verzoeken geenen grooteren impost op de wijnen, bieren en sterke dranken te leggen; anderen klagen over het nadeel, hetwelk zij ondervinden door den invoer van gouden en zilveren werken, en vreemde manufacturen, wederom anderen verzoeken de vrijheid van drukpers en onderwijs.

De heeren *van Meenen*, *van de Weyer* en *Barbançon*, advokaten bij het hoog-geregtshof te Brussel, verzoeken in hunne hoedanigheid van verdedigers van vele uit kracht der wetgeving van 1815 veroordeelde schrijvers, dat bij het ontwerp van wet op de drukpers eene bepaling worde gevoegd, waardoor de gedane vervolgingen en de onlangs uitgesproken veroordeelingen op grond dezer wetgeving worden vernietigd.

Deze verzoekschriften zijn in handen der kommissie gesteld.

— De heer van *Rheenen* ontwikkelt het verzoekschrift van den heer . . . . . ., betrekkelijk de vrijheid der drukpers, waarbij bijzonder verzocht wordt, dat alle verantwoordelijkheid ten laste van den drukker ophoudt, zoodra de schrijver zal bekend zijn. De kommissie overwegende, dat dit verzoekschrift in verband staat met de wet op de drukpers, welke op dit oogenblik aan het onderzoek der kamer is voorgedragen, stelt het neerleggen ter griffie voor, hetwelk wordt aangenomen; waarna gezegde spreker mede verslag uitbrengt omtrent een verzoekschrift van de heeren *Coché-Mommens* en *van der Straeten*, uitgevers van dagbladen te Brussel, hetwelk op hetzelfde neerkomt. De vergadering beveelt het drukken der berigten en het ter griffie neerleggen van dit verzoek.

De voorzitter geeft almede te kennen, dat de dag voor de algemeene vergadering ten aanzien van het vraagpunt betrekkelijk de gezworenen, zal bepaald worden, zoodra de afdeelingen haar onderzoek over het tienjarig budjet en het onderwerp van wet over de drukpers zullen geeindigd hebben.

Nadat de vergadering reeds gesloten was, merkt de heer *de Brouckere* op, dat er nog zoo vele verzoekschriften zijn, waarover geen berigt is uitgebragt, en verlangt dat men eenen dag bepaalde om zich hiermede bezig te houden, waarop de voorzitter antwoordt, dat de werkzaamheden, waarmede zich de kamer noodzakelijk moet bezig houden, niet toelaten, om voor alsnog eenen dag te bepalen; waarna de vergadering is uit een gegaan.

— Sedert twee dagen loopt hier ter stede het gerucht,

dat volgens partikuliere brieven, de eerw. heer baron *van Wykersloot*, hoogleeraar in het groot seminarium te Warmond, voorgesteld zoude worden, om den bisschoppelijken zetel van dit bisdom te bekleeden. Wij kunnen voor dit oogenblik aan deze tijding nog weinig geloof hechten.

— Volgens briefwisseling van den *Catholique*, zou het ontwerp van wet op de drukpers, nog vóór paschen door de afdeelingen onderzocht worden. De werkzaamheden schijnen gedurende veertien dagen afgebroken te zijn geweest; de eene zegt, dat men zich gedurende deze zitting, met het wetboek van kriminele instructie zal bezig houden; anderen beweren, dat dit tot de zitting van de maand october aanstaande zal verschoven worden. Indien het gevoelen van den heer *van Maanen* en dat van een' ander' heer, welke meer invloed heeft, als men algemeen denkt (de heer *Mollerus*) de overhand kreeg, zoude men zich zoo spoedig mogelijk, van de zitting der tweede kamer ontdoen, in de hoop, dat zij bij de volgende zitting, meer hupsch en beleefd zal voorkomen.

— Men verneemt uit Antwerpen, dat aldaar het schoon vaartuig: *de Stad Antwerpen*, met 800 tonnen, van de werf. des scheepbouwers *Lecarpentier*, op het Stoketsel van stapel zal loopen. Vervolgens zal op dezelfde werf de kiel gelegd worden van een schip, dat 44 meters lang zal zijn en 700 last of 1400 tonnen zal meten. Dit buitengewoon groot vaartuig wordt voor de heeren *Synave*, van Brugge gebouwd, en zal den naam van den *President Schimmelpenninck* voeren. Op de werf Kattendijk wordt eerlang de kiel gelegd van een trotsch schip van 8 of 900 tonnen, onder bestuur van den den scheepsbouwer *Bugsche*, uit eene der fransche havens aangekomen en thans aldaar ter stede gevestigd. Men wil, dat dit schip voor rekening van eenige gentsche kooplieden is; welke voor de optimmering van hetzelve den voorkeur aan de have van Antwerpen geven, uit hoofde van derzelver van dag tot dag meer beroemd wordende werven en scheepsbouwers.

— Men leest in het jaarboekje, uitgekomen te Gent, het navolgende:

«Het bedrag der bevolking van dit rijk beliep op 1e januarij 1828, op 6,166,854 zielen, hetwelk op eene uitgestrektheid van 6,202,662 bunders, bij middelbare berekening 995 zielen, op 100 bunders oplevert of bijna eene ziel de bunder.

»De meest bevolkte provincie is Oost-Vlaanderen, zij bevat 708,705 zielen, de minst bevolkte is Drenthe, welke slechts 59,915 zielen telt.

»De bevolking is in al de provincien des rijks gedurende den jare 1827 ten bedrage van 49,919 zielen, vermeerderd.

»Het getal der huwelijken in 1827 aangegaan in alle provinciën, bedraagt 45,632, waarvan het grootste getal in Oost-Vlaanderen, alwaar het op 4429 beloopt.»

— Heden is alhier de 3e verjaardag van H. K. H. prinses *Wilhelmina Maria Sophia Louisa*, met de gewone plegtigheid gevierd geworden.

— Het hof heeft den 5 dezer, voor 14 dagen den kleinen rouw, wegens het overlijden van H. K. H. de prinses *Sophia Albertina* van Zweden, zuster van *Gustaaf III* en van *Karel* XII, aangenomen.

— De *Courrier des Pays-Bas* meldt, dat mgr. *Capaccini* voornemens is tegen het einde dezer maand naar Rome terug te keeren en voegt er bij, dat het verblijf van dezen zendeling onder ons langer geweest is, als het volgens zijne eerste onderrigtingen zijn moest, en het alleen aan de gebeurtenissen, waarin hij zich heeft bevonden, is toe te schrijven, dat wij hem tot heden onder ons hebben gehouden. Thans heeft hij vele dingen kunnen zien en hooren, waaraan hij sedert eenige maanden, even zoo min als onze fransche en andere naburen twijfelde. Mgr. *Capaccini gaat die naar Rome overbrengen.* Men verzekert nogtans, dat hij ons niet geheel en al gaat verlaten, maar dat hij tegen den aanstaanden herfst zal terugkomen.

— In Londen vestigt een ieder op dit oogenblik zijn oog op de nieuw uitgevonden behangsels, welke van vischschubben gemaakt, een glansrijk uitwerksel te weeg brengen, bijzonder in hooge en groote zalen, waarvan de muren met kristallen kroonkandelaren verlicht, met vuurvonken schijnen bestrooid te zijn.

— Eene andere nieuwe uitvinding bewonderen de eleganten en de kleedermakers. Men ziet kleederen van alle soorten van stoffen, zonder naaisel. De uitvinder voegt de gesnede stukken, door middel van eene soort van lijm, aan elkander. Men behoeft geen scheuren, noch vlekken te vreezen, en deze gelijmde kleederen zijn oneindig aangenamer voor het oog, als die, welke genaaid zijn.

— Z. K. H. de prins van Wurtemberg is den 5 dezer des nachts uit Brussel naar Duitschland vertrokken.

— Volgens berigten uit Brussel zoude de tweede kamer der staten-generaal op dingsdag den 7 april, des namiddags ten twee uren, vergaderen.

— Den 2 april is te Homburg vor der Höhe, in den ouderdom van 60 jaren, overleden Z. D. H. de landgraaf *Frederik Joseph Lodewyk Karel August van Hessen-Homburg*. Daar dezelve geene kinderen nalaat, zal deszelfs broeder *Lodewyk Willem Frederik*, generaal in pruissischen dienst en militair-gouverneur van Luxemburg, hem in de regering opvolgen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Men meldt uit Toulon, dat het schip de *Conquerant*, waarop zich de admiraal *de Rigny* bevindt, den 25 maart des avonds ten 11 ure op de reede te Basareth is aangekomen. Hetzelve was den 9 uit Navarino vertrokken.

— Het schip de *Breslaw* is den 26, des avonds ten 8 ure in gereedheid gebragt om onder zeil te gaan en naar Napels te vertrekken.

— De onderhandelingen met den Dey van Algiers, zijn afgebroken. Men kan zeggen, dat men nog even ver gevorderd is als in het begin van het beleg en dat indien men geene andere maatregelen neemt, onze geschillen zoo spoedig niet uit den weg zullen geruimd zijn.

Bij de inleiding van ons eerste nummer hebben wij in het kort aangehaald de bestemming van den mensch in de zamenleving, de verpligtingen, welke hij moet nakomen en de regten, welke hem in het maatschappelijk leven zijn verzekerd. Wij hebben mede gezien den aard en de strekking der staatsregeling van Nederland, waarbij aan elken ingezetenen *gelijke* bescherming, *gelijke* aanspraak op ambten en bedieningen, *zonder onderscheid van godsdienstige begrippen*, wordt verleend, en betoogd, dat de grondwet, tot rigtsnoer van den burger en bijzonder van den staatsman moet verstrekken, om de vrijheden en regten van den ingezetenen te waarborgen, zien wij thans hoedanig die *gelijke* aanspraak op ambten, waardigheden en bedieningen, inzonderheid in de noordelijke provinciën des rijks wordt erkend en in het oog gehouden; en om ons hiervan te overtuigen, zullen wij onzen lezers een naar het fransch uit den *Courrier de la Meuse* van 15 maart jl., om deszelfs belangrijkheid vertaald stuk, mededeelen.

DE NEDERLANDEN IN MAART 1829.

Vele schrijvers beoordeelen onze tegenwoordige gesteldheid; alle hebben waarschijnlijke en redelijke zaken verhaald. Het zij ons vergund, na hen, een woord te zeggen.

Het is eene daad (en de regering miskent deze waarheid niet), dat het koningrijk der Nederlanden uit ongelijksoortige stoffen is zamengesteld. Dit is honderdmaal gezegd; maar het is noodzakelijk, om het te herhalen.

Is er een middel om, gelijk men tegenwoordig zegt, eene *vermenging* van deze stoffen te doen, deze te vereenigen en hieruit een vast en regelmatig ligchaam te vormen? Men heeft het geloofd en men gelooft het nog; maar het is inzonderheid het ministerie, hetwelk dit gevoelen heeft; immers hoedanig heeft het zich gedragen, om deze *vermenging* te bewerkstelligen? Het antwoord op deze vraag is droevig. Het heeft vermeend, dat al de Nederlanders slechts eene en dezelfde taal moesten spreken, dat er onder hen een algemeen middenpunt van gevoelens over godsdienst, zedekunde, staatkunde, koophandel enz. moest bestaan. En ziet hoe het is begonnen, om tot dit gevolg te geraken. Hollandsch, bijna uitsluitend hollandsch heeft het gewild, dat het hollandsch de algemeene taal zoude zijn; het heeft aan meer dan 4 millioenen Nederlanders de bijzondere landspraak van de minderheid willen opdringen. Protestantsch, heeft het gewild, dat de katholijke Nederlanders hunne beginselen en leerstellingen wijzigden, zoodanig, dat men met het protestantendom zoude kunnen overeenstemmen; en het is met dit oogmerk, dat het zich van het onderwijs meester gemaakt en getracht heeft eene *nationale kerk* daar te stellen.

Dit is niet alles. Het heeft ons in eene verbazende

schuld, welke wij niet gemaakt hebben, doen deelen, en om ons deze opoffering te doen vergeten, vindt het belastingen uit, welke hoofdzakelijk op België (zuidelijke provinciën) drukken. De belangen van den landbouw en nijverheid zijn langen tijd aan den hoogen handel opgeofferd, en om de beschrijving van dit eerste tijdperk onzer geschiedenis te eindigen, men bewaart de plaatsen, eereposten, pensioenen en het bewind voor de *hollandsche protestanten*. Zelfs is het gebeurd aan leden van dit genootschap, dat zij, om des te zekerder in hunne verzoeken te slagen, op het einde van hunne verzoekschriften, welke zij opstelden, bijvoegden, *dat zij de eer hadden tot den godsdienst van den staat te behooren*. Met één woord, het ministerie aan het hoofd van 12 a 15 maal honderd duizend hollandsche protestanten, heeft getracht het juk aan 4 of 4½ millioenen Belgen en katholijke Hollanders op te leggen. Dit is de *vermenging*, waarop men bedacht was.

Reeds voorlang is men deze strekking gewaar geworden, maar de zaak was voor een ieder niet even duidelijk. Allengskens zijn de bewijzen vermenigvuldigd, eindelijk is het getal der daadzaken, waardoor het bewezen wordt, zoodanig geworden, dat de blinddoek, welke een gedeelte der voorwerpen bedekte, afgevallen is.

De Nederlanders hebben rondom hen omgezien en zij hebben met verbazing gevraagd: *waar toch zijn wij?*

Ziedaar in weinige woorden, onze gesteldheid op dit oogenblik. Wij moeten alleen er bijvoegen, dat de natie gelukkig, zich niet vergenoegd heeft met hare verbazing te kennen te geven, maar dat zij met bedaardheid en door wettige middelen, de bedroevende tegenstrijdigheid heeft trachten te vernietigen, dat hare verwondering billijk is voorgekomen, hare klagten gegrond zijn bevonden, het kwaad bewezen is en men zich ernstig bezig houdt om het geneesmiddel te zoeken.

Indien men nu een treffend bewijs van de waarheid van dit tafereel verlangt, dan werpe men slechts zijne oogen op de laatste zittingen der tweede kamer. Waaruit is die levendige tegenstand van het grootste gedeelte der noordelijke vertegenwoordigers tegen de meerderheid ontstaan? Waarvandaan is *deze buitengewone en plegtige tegenspraak van twintig redenaars tegen een besluit der kamer gekomen?* Dit is nog niet gezien, maar kan alsnog gezien worden, indien dezelfde hoofdstoffen zullen blijven worden bestreden.

Laten wij openlijk onze gedachten zeggen, peilen wij de wond, en vermits het er op aan komt, om dezelve te genezen, laten wij niet schromen, voor een oogenblik, menschen te verbitteren uit vreeze, dat eene onvoorzigtige toegevendheid niet eindige met eene noodlottige wanorde in de overeenkomst van de deelen des ligchaams te veroorzaken.

Onze protestantsche broeders lijden niet met het *monopolie* van het onderwijs; integendeel, zij bevinden er zich volmaakt wel bij. En hoe zouden zij zich kwalijk er bij kunnen bevinden? geen enkele hunner stichtingen is aangerand geweest. In al de noordelijke provinciën hebben de besluiten van 1825 slechts twee huizen getroffen en *deze huizen* (is het noodig te zeggen?) *waren katholijke.** De protestanten onderwijzen bijna uitsluitend in het noorden; zij zijn op alle wijze in het zuiden begunstigd. Waarom zouden zij zich over het *monopolie* beklagen? en hoe zouden de heeren *Fontein-Verschuur* en *Sytzema* de noodzakelijkheid onzer vorderingen zien?

Onze protestantsche broeders lijden niet met het gemaal. De heer *van Alphen* heeft het ons gezegd; hij haat alle belastingen, maar *hij geeft de voorkeur aan het gemaal boven alle andere*. Kunnen de Zuid-Nederlanders hetzelfde zeggen?

Onze protestantsche broeders lijden even min met het besluit van 1815. Niemand hunner schrijvers is vervolgd geworden van te hebben getracht *tweedragt tusschen de ingezetenen te zaaijen*. Een katholijk priester is geoordeeld, verwezen, in den kerker geworpen, uit hoofde hij zijne landgenooten, welke niet tot zijne Kerk behoorden, in *latijnsche verzen*, had beleedigd; de schrijver van het *Arnhemsche dagblad*, welke in *hollandsche onrijm*, 30 a 40 duizend aanzienlijke Katholijken, en op eene, ten minste zijdelingsche wijze de tweede kamer der staten-generaal schandelijk lastert, zal noch het besluit van 1815, noch eenige andere wetgevende bepalingen te duchten hebben, en het zoude ons spijten, dat hij deze vrees konde koesteren. Men moet derhalve niet verwonderd zijn, dat de protestanten de vernietiging van dit besluit niet gelijk wij vorderen; daarvandaan dan waarschijnlijk ook, dat zij niet zoo zeer dan wij de noodzakelijkheid der gezworenen en de onafhankelijkheid der regters gevoelen.

Eindelijk, raadplegen wij den *Staats-Almanak* en wij zullen, zoo wij reeds gezegd hebben, zien, dat zij de meeste, de beste en de belangrijkste plaatsen ten aanzien van het gezag en het voordeel bekleeden. Raadplegen wij de grondwet, welke aan *een derde* der natie, zoo vele vertegenwoordigers als aan de overige *twee derde* toekent. Raadplegen wij alles wat ons omringt, wat wij zien en hooren, en wij zullen overtuigd zijn, dat de regering tot heden toe *niet zoo zeer hollandsch, maar protestantsch*, of zoo men wil, *hollandsch-protestantsch* is.

Wij zien hier eenige tegenwerpingen van de zijde onzer vrijzinnige broeders te gemoet. Zij waarderen gelijk wij, de daadzaken waarover wij spreken, zij verfoeijen even zoo opregtelijk als wij kunnen doen, de partijdigheid en ongeregtigheid, maar zij schijnen niet geheel met ons over de oorzaken van de gedrogtelijke tegenstrijdigheid, welke wij aanduiden, overeen te stemmen.

Sedert zoo langen tijd gewoon tegen de *katholijke onverdraagzaamheid* te hooren uitvallen, hebben zij eenige moeite om aan de *protestantsche onverdraagzaamheid* te gelooven. Wij vergeven het hun gaarne, en wij zullen ons hier zelfs onthouden dit vooroordeel te bestrijden, maar wij verzoeken hun met ons eene daad, ééne eenige daad, eene daad welke onder onze oogen is, die wij kunnen waarmaken en beoordeelen, te overwegen.

De bevolking in de noordelijke provinciën bestaat, gelijk men weet, uit een weinig meer dan 2 millioenen zielen, waarvan een derde de katholijke, twee derde de hervormde, luthersche, remonstrantsche, joodsche godsdienst enz. belijden, *maar de gansche bevolking bestaat uit Hollanders!* Welnu! verleent het ministerie zijne gunsten aan deze gansche bevolking? Verkwist men de ambten, eereposten, pensioenen en het gezag aan *hollandsche katholijken en hervormden zonder onderscheid?* Is het deze gansche bevolking, die ons bestuurt, die over ons heerscht, die op de zuidelijke provincien drukt? Neen het zijn de hollandsche protestanten en de protestanten alleen.

De hollandsche katholijken, wel verre van te deelen in het gezag en in de gunsten, zijn veel ongelukkiger dan wij. De hollandsche protestanten zijn ministers, staatsraden, magistraten, zij zijn regters, burgemeesters, assessoren, percepteurs, ontvangers, hoogleeraren, kuratoren, inspecteurs, onderwijzers, zij zijn alles en zij hebben alles. De hollandsche katholijken zijn niets en hebben niets, zij zijn (men vergeve mij de uitdrukking) gelijk Iloten (spartaansche slaven) der noordelijke provinciën).

Wil men eene tweede even treffende, even duidelijke en bewezene daadzaak? In de tweede kamer der staten-generaal is een vrij goed getal verzoekschriften uit Holland ingkomen. Maar wie zijn de teekenaren dezer verzoekschriften? Zijn het protestanten? *Neen, het zyn katholyken, uitsluitend katholyken.*

Wat hieruit te besluiten? De gevolgtrekkingen leiden zich van zelfs af. Hieruit moet men noodzakelijk opmaken, dat de ingezetenen der noordelijke provincien, welke wij vermogend en begunstigd zien, het niet zijn omdat zij Hollanders, maar omdat zij protestanten zijn; dat het niet Holland, maar het protestantendom is, hetwelk de verzoekschriften aanrandt, het ministerie verdedigt, het behoud van het monopolie verlangt, tegen de overdrevenheid der drukpers uitvalt, het gezag uitoefent en de redevoeringen van de minderheid aan de tweede kamer voorschrijft. Ja, wij aarzelen niet te verzekeren, dat, indien de afgevaardigden der noordelijke provincien katholijken waren, er tegenwoordig slechts ééne stem in de kamers zoude zijn, en de verdeeldheid tusschen het noorden en zuiden zoude ophouden te bestaan.

Maar laten wij hier onderscheiden. Onder de protestanten zijn er velen die billijk en regtvaardig zijn, de Zuid-Nederlanders beklagen, en over de meeste belangrijke vraagpunten die thans behandeld worden, met ons instemmen. Zoodanig is de achtbare heer *Corver-Hooft*, zoodanig zijn vele zijner ambtgenooten. Deze heeren hebben de belangen van geboorte en gezindheid weten ter zijde te stellen en zij hebben de grootste regten op onze achting en erkentelijkheid verworven.

Nu zal men ons vragen, welk belang wij in de uiteen-

* *Hieronder is de provincie Noord-Braband niet gerekend, alwaar het klein seminarium insgelijks gesloten is geworden.*

zetting van al deze daadzaken gehad hebben? Hebben wij willen bewijzen, dat het onmogelijk is eene vermenging dezer niet overeenstemmende stoffen daar te stellen? Verlangen wij, den oorlog aan de protestanten te verklaren? God behoede ons daarvoor!

Wij gelooven, dat er één middel, maar een *eenig middel alléén* bestaat, om het zuiden en het noorden te vereenigen; en welk is dit? *Eene groote vryheid te verleenen en de grondwet naar de letter ten uitvoer te leggen.*

Ons land, indien wij wel oordeelen, heeft veel van de Vereenigde Staten van Amerika. Het bevat in zich eene menigte van kerkgenootschappen, en onderscheidene gezindheden en heeft zelfs vier verschillende landtalen. Hoe zal men nu de eendragt in het midden van dit alles daarstellen? Zal dit geschieden zoo als men tot heden toe gedaan heeft, door gunsten van de eene en door kwellingen en verdrukking van de andere zijde? of met de protestanten, ten koste der katholijken, of de katholijken, ten koste der protestanten, te bevoorregten? — Zeker neen!

Een ieder onzer moet vrij en zonder voorafgaande toestemming kunnen schrijven, spreken, drukken, onderwijzen, alle pligten van zijnen godsdienst kunnen uitoefenen, en wij moeten niets dan de straffen tegen wanbedrijven uitgesproken, te duchten hebben. Ten aanzien van het verkrijgen van ambten en eereposten, moet er die *gelykheid* bestaan, welke bij de grondwet is daargesteld. Deze gelijkheid bestaat met regt, maar *zy bestaat niet met de daad*, men behoeve slechts den almanak, gelijk wij gezegd hebben, te openen, om zich hiervan te overtuigen.

De regering zal hier wel kunnen antwoorden, dat zij de plaatsen vergunt aan wien zij het verkiest, maar dan antwoorden wij, dat zij de grondwet miskent, dat de grondwet niets anders dan een strik voor ons is, en daarom, dat er nooit vrede zal zijn. *De eerste deugd van diegenen welke ons regeren, is de geregtigheid.* Men vergete het niet!

Met één woord, de regering moet aan elke klasse van Nederlanders hare meening, hare zeden, gebruiken, godsdienstige beginselen en taal laten. *Men moet den zedelyken zelfs meer dan den ligchamelyken mensch eerbiedigen.* En ten aanzien van de taal in het bijzonder, dient de regering bedacht te zijn: nimmer zal zij daartoe geraken, om ons de hollandsche taal, ondanks ons zelven, te doen spreken; de beproeving is genoeg, om voortaan alle poging voor nutteloos en overbodig te beschouwen.

Nog eens, dit land zal niet geregeerd worden *dan met veel vryheid, met volkomen tusschen alle godsdienstige gezindheden, welke het verdeelen, onzydig te blyven; met zich gelyk en regtvaardig jegens allen te toonen. De vermenging zal daar zyn, de eenheid zal bestaan, wanneer de katholyken den protestanten en omgekeerd de protestanten den katholyken niets meer te benyden zullen hebben, wanneer de eene en de andere in den zin der grondwet vry zullen zyn.*

Indien deze vrijheid niet wordt daargesteld, moet het ministerie de hoop laten varen, om vreedzaam dit koningrijk te besturen. En hoe zoude het vrede kunnen hebben, met de gansche massa te verdeelen?

De *drie vierden* der bevolking zijn gewaar geworden, dat zij tot heden ten behoeve van *één vierde* zijn geregeerd geweest; dat men het hen doet vergeten, indien men kan!

Gaarne vereenigen wij ons met den wensch, door den schrijver hierboven uitgedrukt, dat de zaken in dit rijk zoodanig mogen worden geregeld, dat de katholijken niets aan de protestanten, noch de protestanten niets aan de katholijken te benijden hebben; dan, en dan alleen zal men rust, ware eendragt en voorspoed alom ondervinden en zien heerschen; wij durven gerust zeggen, dat onze wenschen daartoe strekken, omdat wij verzekerd zijn, dat deze overeenstemmen met de gevoelens van verre het grootste gedeelte der ingezetenen van deze provincie.

Het is alhier dat zulks van de zijde der roomsch-katholijken steeds met daden getoond is.

Tot het jaar 1795 was deze provincie als een wingewest bij het bestuur der vereenigde provincien behandeld en de roomsch-katholijken waren uit alle ambten en bedieningen gesloten, door vreemdelingen werden zij meestijds beheerscht. — Bij de staatsomwenteling, in gezegde jaar voorgevallen, werd aan dit gewest een eigen bestuur toegekend, en de roomsch-katholijken werden in hunne regten hersteld. Deze meer dan negen tiende der bevolking uitmakende, had dit dan ook het natuurlijk gevolg, dat zij in bijna al de opvolgende provinciale en gemeenten-besturen de meerderheid hebben gehad, en hadden alzoo de magt in handen, de protestanten met dezelfde partijdigheid te behandelen, als de roomsch-katholijken in de meeste der noordelijke provincien behandeld werden.

Dan wat hebben zij gedaan? Al spoedig de verdrukking, waaronder zij bijna twee eeuwen gezucht hadden, vergetende, hebben zij al de onroomschen, die zulks verkozen, in hunne posten gehandhaafd. — Zij hebben het bestaan van vele predikanten verbeterd. — Bij het begeven van ambten en het aanstellen van kollegien en besturen heeft men de protestanten, niet in evenredigheid van hun getal, maar bij onderscheiding behandeld. — In die gemeenten, in welke dezelve de meerderheid uitmaakten, heeft men geene roomsch-katholijken tot bestuurders, ambtenaren noch tot schoolmeesters benoemd; en ofschoon in de overige noordelijke provincien, in de laatste jaren, geene roomsch-katholijken tot leden van de tweede kamer der staten-generaal, noch in de gedeputeerde besturen der provinciale staten werden verkozen, heeft men in deze provincie de protestanten uit die hooge betrekkingen niet gesloten; ja men durft stellig verzekeren, dat in deze provincie sedert den jare 1795 meer protestanten in ambten en bedieningen door roomsch-katholijken zijn benoemd, dan in al de overige noordelijke provincien te zamen katholijken; en dit zal, vertrouwen wij, door geenen onpartijdigen protestant worden tegengesproken; en desniettegenstaande worden de roomsch-katholijken, bij elke gelegenheid, als onverdraagzaam afgeschilderd, en onder dit voorgeven telkens in hunne regten en regtmatige aanspraak op de voordeelen der maatschappij miskend.

MARKT-BERIGT.

De prijzen der granen te Eindhoven van woensdag den 7 april zijn geweest.

Tarwe,	per nederlandsche mud.	*f* 15-00 à 10-50.
Rogge,		» 5-70
Boekweit,		» 4-00
Haver,		» 2-80 à 2-50.

Het nederlandsch pond boter. . . . » »-48 à »-42.
De vier nederlandsche ponden roggebrood 29 cents.

BEURSPRIJS van SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, den 3 *april* 1829.

Werk. sch.	57¾	à 58¼	Spanje . .	34	à ½
Rest. Uitges.	7/8	à 15/16	——— Parijs	7	à ½
Kans-Biljett.	20¼	à 20½	——— Coup.		à
Stellen. . . .	6850	à 6900	Weenerbank	89	à 89½
Am. Sijnd.	100	à 100½	———	73½	à 74¼
Losrenten	97¼	à 97¾	——— Certif.	51	à ½
Handelmaats.	89	à ½	Metalique .	94½	à 95
Fr. Renten		à	——— L.	94	à ½
— ———	79¾	à 80	Bank-actien	1340	à 1345
Cert. te Parijs	73¾	à 74	Aand. *R. f* 100	194	à 196
Rusl. *Hope*	100	à ½	Dito *f* 250 .	378	à 380
—— Insch.	57	à ¼	Ital. Mont. .		à
—— Certif.	57½	à ¾	Napels Cert.		à
—— Hamb.	86	à ½	Dito in Napels	80	à 80½
—— Londen	87¾	à 88¼	Dito in Lond.	84½	à 85
Pr. Lond. 1	111	à ¾	Eng. Gecons.	88	à 88¼
— —— 2.	111	à ¾	N. Rus. L. A.	99	à ½
Den. Lon. 3.	64¾	à 65¼	——— B.	98¾	à 99¼

BEKENDMAKINGEN.

Te 's Bosch, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, drukkers en uitgevers, *Apostelstraat, H. n°* 20.